

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

**Релација постигнућа на Тесту за процену осећаја за ритам,
покрет и музикалност на пријемном испиту и успешности на
предметима Теорија и методика плесова и Теорија и
методика ритмичке гимнастике**

Мастер рад

Студент:

Ивана Томић 4039/2021

Ментор:

Др Сања Мандарић, редовни професор

Београд, 2023.

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА**

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ

**Релација постигнућа на Тесту за процену осећаја за ритам,
покрет и музикалност на пријемном испиту и успешности на
предметима Теорија и методика плесова и Теорија и
методика ритмичке гимнастике**

Мастер рад

Студент:

Ивана Томић 4039/2021

Чланови комисије:

Др Сања Мандарић, редовни професор

Др Лидија Московљевић, ванредни професор

Др Слободанка Добријевић, доцент

Београд, 2023.

САЖЕТАК

Ово истраживање представља трансверзалну студију у којој је анализирано постигнуће две генерације студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту, као и њихова успешност савладавања практичних садржаја на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике. Циљ рада био је утврдити повезаност између постигнућа студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту и њихове успешности на практичном испиту предмета Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике. Истраживање је реализовано на узорку две узастопне генерације студената, уписаних 2016/17. и 2017/18. године, што је укупно 319 студената, од којих је 230 мушкараца и 89 девојака. Подаци о постигнућу студената на пријемном испиту и практичном делу испита на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике, обрађени су одговарајућим статистичким процедурама у програму SPSS 21 i Excel 2015. Резултати истраживања показали су да постоји позитивна умерена до висока корелација између посматраних садржаја. Разлике у постигнућу између студената и студенткиња констатоване су у оквиру свих посматраних садржаја.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Практичан испит, плес, ритмика, оцена

ABSTRACT

This research represents a transversal study, in which two generations of students were analyzed on a Test for assessing their sense of rhythm, movement and musicality on an entrance exam, as well as their success in mastering practical contents of the subjects Theory and methodology of dances and Theory and methodology of rhythmic gymnastics. The goal of the work was to determine the connection between the achievement of students on the Test for assessing their sense of rhythm, movement and musicality on an entrance exam and their success in the practical exam of the course Theory and methodology of dances and Theory and methodology of rhythmic gymnastics. The research was carried out on a sample of two consecutive generations of students, enrolled in the years 2016/17. and 2017/2018., for a total of 319 students, of whom 230 are male and 89 are female. Data on the achievements of students on the entrance exam and practical part of the exam in the subjects Theory and methodology of dances and Theory and methodology of rhythmic gymnastics were processed by appropriate statistical procedures in programs SPSS 21 and Excel 2015. Results from the research showed that there is a positive moderate-to-high correlation between observed contents. Differences in achievement between male and female students were noted within all observed contents.

KEY WORDS: entrance exam, dance, rhythmic, grade

САДРЖАЈ

1. УВОД	6
2. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР РАДА	7
2.1. Тест за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност.....	7
2.1.1. Начин бодовања.....	11
2.2. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ТЕОРИЈЕ И МЕТОДИКЕ ПЛЕСОВА	15
2.2.1. Оцењивање и обавезе студената.....	20
2.3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ТЕОРИЈЕ И МЕТОДИКЕ РИТМИЧКЕ ГИМНАСТИКЕ	22
2.3.1. Оцењивање и обавезе студената.....	26
3. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ РАДА	28
4. ХИПОТЕЗЕ РАДА	29
5. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА	30
5.1. Узорак испитаника	30
5.2. Узорак варијабли	30
5.3. Статистичка обрада података	31
6. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА	32
7. ЗАКЉУЧАК.....	37
8. ЛИТЕРАТУРА.....	38

1. УВОД

Упис на факултет представља велики корак у животу сваког адолесцента. Означава завршетак једне фазе школовања, период одрастања и доношења великих одлука.

Пријемни испит за упис на студијске програме Универзитета у Београду - Факултета спорта и физичког васпитања, представља скуп тестова којима се врши провера склоности и способности кандидата. Пријемни траје два дана, од којих се *првог дана* ради тест информисаности о физичком васпитању и спорту, затим тест пливања који је елиминационог карактера и тест специфичних моторичких вештина и способности у води. *Други дан* је обезбеђен за тест, којим се врши *провера осећаја за ритам, покрет и музикалност*, као и тестови специфичних моторичких способности са лоптом и тест општих моторичких способности.

Студијски програм основних академских студија Факултета спорта и физичког васпитања, на листи обавезних предмета има и предмете *Теорија и методика плесова* и *Теорија и методика ритмичке гимнастике*, чија практична настава је једним делом усмерена ка унапређењу и развоју културе покрета и музикалности. Захваљујући садржајима ових предмета утиче се како на развијање моторичких знања, умења и навика, тако и на когнитивне способности студената. Настава је предвиђена за обраду покрета и кретања који обезбеђују склад између хармоније кретања и самог извођења. Иако су наизглед ови предмети потпуно различити, оба захтевају тачност, усклађеност и елеганцију приликом извођења кретања.

Сходно наведеном, у раду ће се анализирати повезаност оцена на пријемном испиту и њихове успешности на практичном делу предмета *Теорија и методика плесова* и *Теорија и методика ритмичке гимнастике*, након чега ће се прецизније видети колики и какав утицај на студенте имају ови предмети након пријемног испита.

2. ТЕОРИЈСКИ ОКВИР РАДА

2.1. Тест за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност

Факултет спорта и физичког васпитања представља јединствену образовну институцију на Универзитету у Београду, школујући професоре спорта и физичког васпитања, као и тренере. Васпитно-образовни процес у самом свом основу има два процеса. *Први* процес јесте васпитање, односно процес планског и системског усавршавања сензорних, интелектуалних, емоционалних, моралних и духовних својстава и способности детета и одраслих особа. *Други* представља образовање који се у ужем значењу овог појма, подразумева као процес усвајања знања, изграђивања вештина и навика; развоја способности, усвајања процеса вредности и правила понашања. образовање, у ширем значењу овог појма, представља сталан процес остваривања духовних вредности, процес који траје током целог живота (Гвозденовић, 2011).

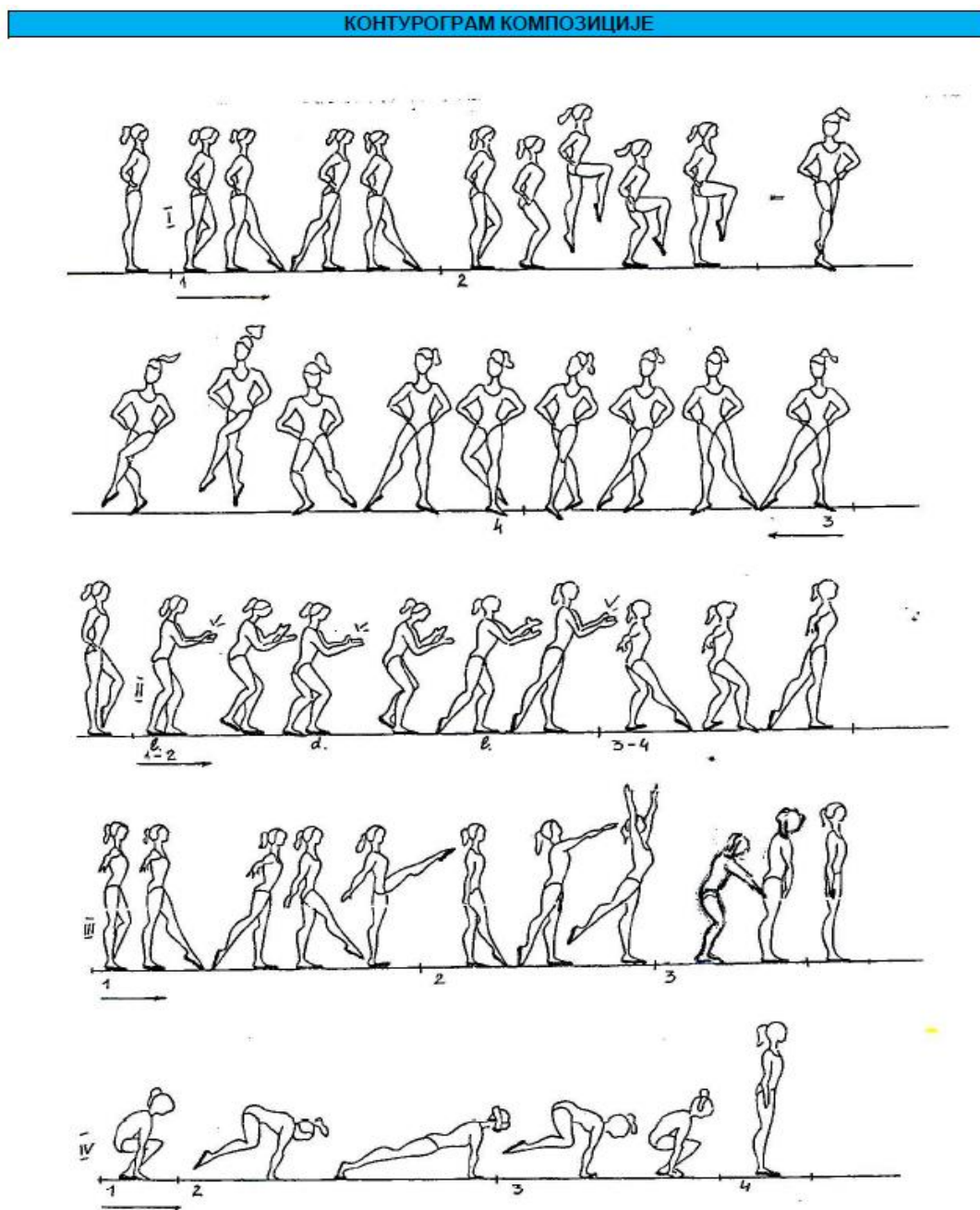
Поред свих тестова који се полажу на пријемном испиту за упис на студијске програме Факултета спорта и физичког васпитања, а реализују се у два дана, за потребе овог рада најзначајнији је *тест*, којим се процењује *осећај за ритам покрет и музикалност*. Представља један од пет специфичних тестова који сачињавају пријемни испит. *Тест* представља композицију од осам четворочетвртинских тактова, која се састоји од плесних корака, вежби ритмичке и спортске гимнастике. Кандидати пред комисијом полажу претходно научену кореографију уз једну од пет унапред познатих музичких нумера. Комисија на основу приказаних моторичких вештина које представљају ниво спретности у извођењу датог моторичког задатка, као и усклађеност покрета са композицијом, процењује одређене способности као што су координација, равнотежа, флексибилност.

Комисија на основу виђеног даје бодове и оцену који се касније сабирају са осталим тестовима на основу којих се кандидати рангирају на коначној листи за упис на студијске програме Факултета. Приликом извођења покрета уз насумично одабрану композицију, процењује се следеће (Информатор, 2022):

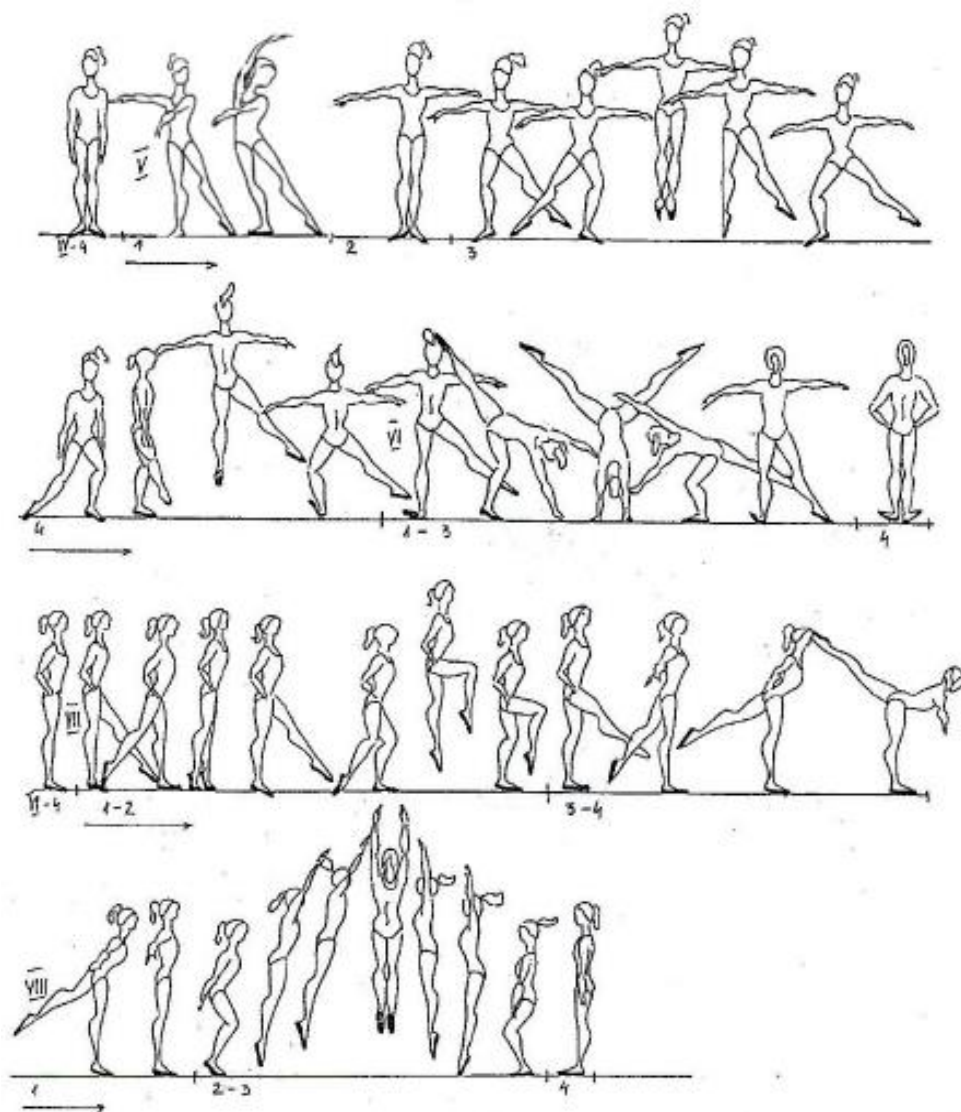
1. Осећај за ритам (повезивање покрета и кретања у ритму задате музике) и усклађеност покрета различитих делова тела;

2. Тачност извођења задатих комбинација покрета и кретања;
3. Способност повезивања научених покрета и кретања;

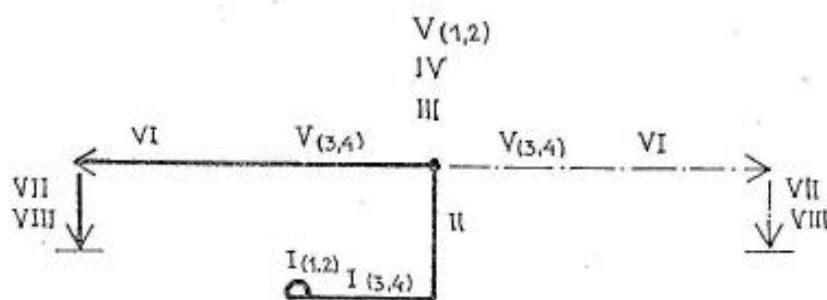
Контурограм композиције. Представља сликовити запис осам четворочетвртинских тактова који се изводе у складу са композицијом, која поред тачно изведених елемената диктира и темпо извођења.

*Слика 1. Контурограм композиције – прва четири такта
(Преузето из – Информатор, 2022).*

ТЛОЦРТ (ПРАВЦИ КРЕТАЊА)

Слика 2. Контурограм композиције – друга четири такта и тлоцрт

(Преузето из – Информатор, 2022).

Писани запис композиције. Представља допуну сликовитог записа, у коме су детаљно описани елементе кореографије по тактовима који се изводе уз одређени ритам композиције.

Почетни положај - Став спетни, руке о бок	Ритам извођења комбинације
Први такт: 1 – Корак левом напред, десну одићи од тла и спојено, вратити тежину тела на десну назад 2 - Привлачењем леве до десне, поскок на левој, предножити згрчено десном 3 – Корак десном удесно и спојено, укрштен корак левом испред десне 4 – Корак и поскок десном удесно, предножити згрчено унутра левом	
Други такт: 1-2 – Три наглашена корака (топота) напред (лева, десна, лева), уз истовремени плесак рукама испред тела 3-4 – Корак зибом почучњем десном напред, одручити обема	
Трећи такт: 1 – Корак левом напред, истовремено предножити десном, заручити ван обема 2 – Заножити десном, кроз приручење и предручење, узручити ван обема 3 – Приножењем и претклоном у горњем делу кичменог стуба, приручити обема (лабављење) 4 – Усклон, приручити	
Четврти такт: 1 – Упор чућећи 2 – Упор лежећи за рукама 3 – Упор чућећи 4 – Усправ, приручити	
Пети такт 1 – Став одножно левом, предручити левом, кроз одручење узручити десном, отклон улево 2 – Усклоном став спетни, одручити (обема) 3 – Корак и одскоком леве улево и привлачењем десне у ваздуху, доскок на десну, одножити левом („галоп” странце), издржај у одручењу 4 – Корак и спојено одскоком леве улево поскок с одножењем десне и окретом за 180 степени у лево, доскок на леву, одножити десном, кроз приручење одручити обема и спојено	
Шести такт 1-3 – Премет странце удесно 4 – Став спетни, руке о бок	
НАПОМЕНА: Пети и шести такт кандидати могу извести другом руком и ногом у супротну страну.	
Седми такт 1-2 – Корак левом напред, привлачењем десне до леве, корак и поскок левом напред, предножити згрчено десном (полкин корак) 3-4 – Корак десном напред, заножити левом („вага”), одручити обема (издржај)	
Осми такт 1 – Приножењем леве и усклоном став спетни, издржај у одручењу обема 2-3 – Суножним одскоком скок са окретом за 180 степени улево (или удесно), чеони кругови надоле, суножним доскоком до почучња, приручити обема 4 – Усправ, став спетни, издржај у приручењу	

Слика 3. Писани запис композиције уз ритам извођења

(Преузето из - Информатор, 2022).

2.1.1. Начин бодовања

Тест за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност сачињен је од осам четворочетвртинских тактова, који се оцењују у односу на три параметра - културу покрета, тачност вежбе и усклађености покрета и музике. Укупан збир поена које кандидат може да освоји је до 2021. године износио 10, а од 2022. је то 11 поена. Комисија од три члана независно оцењује, на основу експертске анализе, сваки од ова три параметра и сабирањем оцена и дељењем са три формира коначну. Кандидати, пре него што приступе полагању, не знају коју музичку пратњу ће добити, већ на самом пријемном испиту слушањем препознају једну од пет нумера:

1. [muzika_osecaj_rit_pok_p01.wma](#)
2. [muzika_osecaj_rit_pok_p02.wma](#)
3. [muzika_osecaj_rit_pok_p03.wma](#)
4. [muzika_osecaj_rit_pok_p04.wma](#)
5. [muzika_osecaj_rit_pok_p05.wma](#)

Према дефиницији Вујаклије (1980), термин музикалан (грч. *mousikós*, итал. *musicale*) представља онога који одговара законима музичке уметности, ко познаје музику и има смисла за њу, ко има добар слух. Повезивањем музике и покрета се развија музикалност и стичу основе музичке писмености. Музика је важан подстицај за целовито, хармонично, повезано извођење покрета и кретања, а доприноси и правилности и лепоти покрета, као и развијању изражајности (Московљевић и Добријевић, 2018).

Усклађеност покрета и музике у свим спортским дисциплинама које су базиране на естетским вредностима представља важан фактор који обезбеђује склад између хармоније кретања и самог извођења, односно, испољавања уметничке ноте плеса (Московљевић и Добријевић, 2018). У Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност оквиру ове компоненте процењује се прати се усклађеност покрета и музике и бележи свако одступање од идеалних вредности. Ова компонента се бодује се на следећи начин:

1. 0,25 поена се одузима уколико се не испоштује музичка прецизност у оквиру једне четвртине такта

2. 0,50 поена се одузима уколико се не испоштује музичка прецизност у оквиру половине такта
3. 1,00 поена се одузима уколико се не испоштује музичка прецизност у оквиру првог, четвртог, петог, шестог и осмог такта.
4. 1,50 поена се одузима уколико се не испоштује музичка прецизност у оквиру целог трећег и седмог такта.
5. 2,00 поена се одузима уколико се не испоштује музичка прецизност у оквиру целог другог такта.

Тачност вежбе. У оквиру ове компоненте састава комисија процењује тачност извођења елемената према траженом редоследу унутар дефинисане композиције, тачност извођења сваког елемента техником која је предвиђена одговарајућим стандардима. Сваки коректно изведен елемент унутар композиције има одређену бодовну вредност, а свака од њих се сабира и на крају добија оцена за тачност састава. У случају некоректне технике извођења или уколико кандидат не изведе део састава, не добија поене за тај елемент. У **табели 1.** дат је приказ начина бодовања сваког појединачног елемента унутар састава, а по тактовима унутар којих се изводе.

Табела 1. Бодовна вредност елемената унутар појединачног такта

ТАКТ	НАЗИВ КОРАКА	ВРЕДНОСТ
I		0,6
1	Корак левом напред-назад	0,1
2	Дечији поскок	0,2
3	Корак са укрштањем	0,1
4	Дечији поскок	0,2
II		0,6
1-2	Три топота	0,1*3 (0,3)
3-4	Корак зибом почучњем	0,3
III		1,3
1	Корак-предножење	0,5
2	Заножење	0,5
3	Талас	0,2
4	Усправ	0,1
IV		1
1	Упор чучећи	0,2
2	Упор лежећи	0,5
3	Упор чучећи	0,2
4	Усправ	0,1
V		1
1	Став одножни, отклон	0,3
2	Усклоном став спетни	0,2
3	Галоп странце	0,1
4	Поскок са одножењем и окретом	0,4
VI		2,6
1-3	"Звезда"	2,5
4	Став спетни	0,1
VII		2,1
1	Корак са привлачењем	0,2
2	Полкин корак	0,4
3-4	"Вага"	1,5
VIII		0,8
1	Усправ, одручење	0,1
2	Почучањ	0,1
3	Суножни скок са окретом	0,5
4	Усправ, став спетни	0,1

Култура покрета. Сви елементи технике који се изводе у оквиру задате кореографије, треба да буду естетски обликовани под којима се подразумева правилно држање тела, правилно заузимање ставова и положаја, као и међусобно правилан однос појединих делова тела. Тако Јоцић (2009) указује да код плесова постоји оријентација ка савладавању кретних структура и моторичних стереотипа који су најчешће унапред дате и увежбане с обзиром на њихов спољашњи естетски утисак. Из тог разлога, од плесача се захтева поседовање одређеног нивоа сензомоторних способности, које омогућавају успешно извођење плесова у облику увежбаних моторних композиција. С тим у вези, савршено извођење захтева поседовање високе културе покрета и осећаја за стварање естетског утиска код посматрача. Због тога успешан плесач мора поред одређених уметничких квалитета да поседује и способност естетског доживљаја, осећај за ритам покрета, кинестетичку осетљивост, развијену способност оријентације у простору и одлично моторно меморисање.

Сходно наведеном, током извођења теста процењује се у којој мери и на који начин кандидат поштује естетске захтеве – јасно дефинисан и прецизан положаја свих делова тела. С тим у вези, комисија бележи свако одступање од идеалне форме елемента, одузимајући одређен број поена, у зависности од величине грешке. Ова компонента се бодује се на следећи начин:

1. 0,10 поена се одузима за мале грешке у извођењу, које се односе на некоректан положај једног сегмената тела (нпр. некоректан положај стопала, лактова и слично);
2. 0,30 поена се одузима за средње грешке у извођењу, када два сегмената тела нису у правилном положају или односу (нпр. погрбљен положај трупа и некоректан положај стопала);
3. 0,50 поена се одузима за велике грешке у извођењу, када три и више сегмената тела нису у правилном положају. Форма траженог елемента и техника његовог извођења је препознатљива, али знатно нарушена, уз потпуно одсуство естетске компоненте.

2.2. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ТЕОРИЈЕ И МЕТОДИКЕ ПЛЕСОВА

Предмет Теорија и методика плесова спада у обавезне предмете студијског програма, основних академских студија и бави проблематиком специфичних моторних активности које се могу сврстати у групу конвенционално - естетских кретања. Предмет проучава елементе и законитости хармоничног обликовања кретања, повезивање покрета и кретања свих делова тела у складу са елементима музичке пратње уз истовремено коришћење разноврсних просторних путева. Крајњи циљ плесова је култура покрета у најширем смислу. У том циљу предмет припрема будуће стручњаке, педагоге, да у пракси могу да делују у смислу правилног коришћења свих погодности које пружају богати плесни садржаји, а све у циљу развијања физичких, моторних, естетских и у ширем смислу опште културних вредности код својих васпитаника, било ког узраста (Наставни програм Теорија и методика плесова, 2014).

Циљ предмета. У оквиру предмета Теорија и методика плесова који се одржава у петом семестру треће године факултета, *циљ* је студенте оспособи за самосталну реализацију програмских садржаја плесова у школском физичком васпитању, спорту и рекреацији у раду са свим популацијама (Наставни програм Теорија и методика плесова, 2014). Такође циљ је да понуди знање и упозна студенте са досадашњим развојем и перспективама даљег развоја плесова, њиховом специфичношћу и местом у систему физичке културе и њиховим значајем у задовољењу биолошких, социјалних и емоционалних потреба савременог човека (Мандарић, 2007).

Исходи предмета. Сходно циљу, очекује се да студент на крају курса може да демонстрира и овлада теоријско-моторичким знањима и вештинама (основни облици кретања и елементи технике плесова, одабрани народни, друштвени и дечији плесови, основне поставке плесне кореографије) потребним у реализацији програмских садржаја плесова у васпитно-образовном процесу на свим нивоима, у раду са популацијом различитог узраста у подручју рекреације и спорта (Наставни програм Теорија и методика плесова, 2014).

Садржај предмета. *Теоријска настава* се односи на различите врсте плесова (народни, друштвени, савремени, спортски, популарне врсте плесова) и основне елементе технике плесова који су саставни део школских наставних програма (основне и средње школе). Теоријски садржај чине основни појмови и дефиниције, терминологија,

историјски развој плесова у свету и код нас, законитости плесног кретања (простор, време, динамика), повезаност и додирне тачке са другим спортским, културним и уметничким подручјима. Место и организација плесова у школском систему. Изучавање плесова, такмичење и основе за стваралачки рад и уметнички приступ у плесовима. *Практична настава* се односи на практична знања која се темеље на упознавању и учењу плесне моторике (техника и основне законитости кретања појединих врста плесова), плесне динамике (простор, време, енергија; појединац, пар, група), усвајању методских и дидактичких процеса на различитим нивоима учења и тренирања, а посебно на индивидуалном стваралачком раду у различитим врстама плесова. Чини је изучавање методике учења: основних елемената технике плесова; повезивање (просторно-временско) плесних елемената у целину; исказивање креативности и стваралаштва кроз састављање мањих композиција покрета и кретања и плесних композиција; народних, друштвених и дечијих плесова (Наставни програм Теорија и методика плесова, 2014).

Теоријска настава се односи на различите врсте плесова (народни, друштвени, савремени, спортски, популарне врсте плесова) и основне елементе технике плесова који су саставни део школских наставних програма (основне и средње школе). Тако се у оквиру теоријских предавања изучавају основни појмови и дефиниције, терминологија, историјски развој плесова у свету и код нас, законитости плесног кретања (простор, време, динамика), повезаност и додирне тачке са другим спортским, културним и уметничким подручјима. Место и организација плесова у школском систему има велики утицај на психо физичке способности деце. У практичној настави стичу се вештине за даља педагошка, извођења и

креативне активности. Зависно од специфичних услова обуке и могућностима ученика, наставник сам развија методе, подстиче децу на такмичење и ствара основе за стваралачки рад и уметнички приступ у плесовима.

Практична настава се изводи током петнаест радних недеља и бави се проблематиком специфичних моторних активности које се могу сврстати у групу конвенционално - естетских кретања. У свакој недељи реализује се укупно три часа практичне наставе, који су организовани у два блока, тако да један таје 75 минута, а други 60 минута. Укупан број реализованих часова практичне наставе теорије и методике плесова чини четрдесет и пет часова у једном семестру.

Прва недеља. Акцент се ставља на упознање са предметом, уводним и припремним делом часа. Загревање се изводи уз тактирање и бројање корака који представљају припрему за извођење главног дела наставе. Кретања се изводе у *сагиталној, фронталној и хоризонталној* равни уз основне покрете руку, ногу и трупа. *Основни ножни ставови су:* став предножни, став одножни, став заножни, а *основни ножни положаји су:* педножење, одножење и заножјење. *Основни положаји руку су:* предручење, узручење, одручење, заручење, а поред основних постоје и *изведени* покрети рукама који представљају комбинацију основних покрета. *Покрети трупом* које се изводе су: претклон, заклон, отклон и засук, као и остали сложенији покрети: успон-спон; корак зибом почучњем; упор чучећи; упор клечећи; методика учења дечијег поскока; методика учења галопа.

Друга недеља. Уводни и припремни део часа се изводи уз музичку пратњу, сада већ познатим тактирањем и бројањем. Почине се са методиком учење плесних елемената, као што је мењајући корак; полкин корак; методика учења корака са привлачењем и треперењем. Према структури кретања *мењајући корак* спада у сложене плесене структуре, а у методици учења мењајућег корака прво се обрађује и изводи у кретању напред, а након тога у кретању назад. Полкин корак такође спада у сложене плесне структуре, варијанте полкиног корака које се обрађују су: напред, назад; странце; са окретом за 180 степени. Методика учења корака са привлачењем и треперењем такође је сложене плесене структуре. Методика учења народног плеса *Моравац, прве четири варијанте* се такође обрађују у овој недељи. Композиција покрета и кретања у 4/4 такту представља предиспитну обавезу студента који имају задатак да је самостално реализују. Састављање заједничке композиције представља завршницу ове недеље.

Трећа недеља. Уводни и припреми део часа је уз музичку пратњу. Студенти имају задатак да самостално воде ове две фазе часа. Учење начина бројања односно битажу, формирање осмица и блокова (32=4 осмице). Започиње се са основним корацима у аеробику као што су марширања, ходања, *ви степ, грејпвајн* који сшавају у немењајуће кораке или унилатерални, а касније се уводе и мењајући или билатерални као што су *степ тач, лег крл, ни ап...* Понављање научених варијанти народног плеса *Моравац*, а након тога следи учење пете и шесте варијанте и повезивање до сада наученог. Самостално увежбавање композиције у 4/4 такту. Приказ композиције покрета и кретања који се изводе у 4/4 такту. Полагање *колоквијума*-прва четири такта.

Четврта недеља. Уводни и припремни део часа је уз музичку пратњу. Самостално увежбавање композиције у 4/4 такту. Методика учења народног плеса *Моравац* се наставља. Следи обука и увежбавање седме, осме, девете и десете варијанте овог плеса. Увежбавање самосталне композиције покрета и кретања у 4/4 такту (састављање композиције).

Пета недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу, студенти сами састављу вежбе које ће се изводити. Следи понављање свих научених варијанти народног плеса *Моравац*. Извођење самосталне композиција покрета и кретања 4/4 такту. Полагање *колоквијума* свих осам тактова.

Шеста недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу, студенти сами састављу вежбе које ће неко од студента демонстрирати осталима и бити вођа уводног дела часа. Методика учења корака "А", спада у немењајуће кораке и један је од основних и најчешће примењиваних корака у аеробику. Понављање свих десет научених варијанти народног плеса *Моравац*. Самостално увежбавање композиције у 4/4 такту. Колоквијум-композиција покрета и кретања у 4/4 такту. Увежбавање народног плеса *Моравац*.

Седма недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу, студенти сами састављају вежбе које ће се приказивати на часу. У овој недљи се започиње методика учења Валцерових корака, конкретно методика учења друштвеног плеса *Енглески валцер*. Овај валцер се плеше у 3/4 такту. Плесач у плесу креће десном, а плесачица левом ногом. Овај друштвени плес спада у групу стандардних плесова, а на практичним предавањима се обрађују четири плесне фигуре. Плесна композиција коју студенти самостално изводе плесе се у 2/4 такту.

Осма недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу, студенти сами састављу вежбе које ће се изводити. Започиње се методика учења народног плеса *Гружанка*. Овај народни плес плеше се у формацији отвореног кола у 2/4 такту. На практичним предавањима обрађују се две варијанте, а играчка целина се састоји из два дела. Наставља је са методиком учења Валцерових корака где су на реду *окрети*. Увежбавње самосталне плесне композиције у 2/4 такту који студенти сами састављају подељени у групе.

Девета недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу студенти самостално изводе. Следи понављање научених плесних корака народног плеса *Гружанка*, а потом и обука новог плеса *Ужичка чарлама*. Овај народни плес се изводи у 2/4 такту и плеше се у формацији отвореног кола. На практичним предавањима се обрађују две варијанте, а

играчка целина се састоји из два дела. Наставља се са методиком учења енглеског валцера. Увежбавње самосталне плесне композиције у 2/4 такту који студенти сами састављају подељени у групе.

Десета недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу студенти самостално изводе. Методика учења друштвеног плеса *Бечки валцер* је још један друштвени плес који спада у групу стандардних плесова. Изводи се у 2/4 такту, а на практичним предавањима обрађују се четири плесне фигуре. Приказ друштвеног плеса *Фокстрот* који се не обрађује са студентима. Понављање народног плеса *Ужичка чарлама* и *Гружанка*. За крај недеље уводи се методика учења народног плеса *Ерско коло*.

Једанаеста недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу студенти самостално изводе. Понављање друштвеног плеса *Енглески валцер* и *Бечки валцер*. Методика учења друштвеног плеса *Ча-ча-ча*, који спада у латиноамеричке плесове. Изводи се у 4/4 такту, а на практичном предавању обрађују се четири плесне фигуре. Плесна композиција у 2/4 такту који студенти сами састављају подељени у групе.

Дванаеста недеља. Понављање научених народних плесова *Моравац*, *Гружанка*, *Ужичка чарлама*. Методика учења народног плеса *Чачак*, изводи се у 2/4 такту, а плеше се у лесема. На практичним предавањима се обрађују четири варијанте, а играчка целина се састоји из једног дела. Методика учења народног плеса *Келеруј*, плеше се у 2/4 такту и изводи се у паровима. На практичним предавањима се обрађује се једна варијанта, а играчка целина се састоји из два дела. Приказ дечијих плесова *Коларићу*, *панићу*; *Дивна*, *Дивна* и *Катанка*; Увежбавње самосталне плесне композиције у 2/4 такту целог одељења.

Тринаеста недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу студенти самостално изводе. Понављање научених народних плесова *Моравац*, *Гружанка*, *Ужичка чарлама*, *Чачак* и *Келеруј*. Понављање научених друштвених плесова *Енглески валцер*, *Бечки валцер* и *Ча-ча-ча*. Методика учења друштвеног плеса *Рокенрол*; Приказ тренутно актуелних друштвених плесова. Методика учења народног плеса *Врањанка*. Увежбавње самосталне плесне композиције у 2/4 такту целог одељења и плесне композиције у 2/4 такту као припрему испитне композиције.

Четрнаеста недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу, студенти сами састављу вежбе које ће се изводити. Понављање научених друштвених плесова *Енглески валцер. Бечки валцер, Ча-ча-ча и Рокенрол.* Приказ тренутно актуелних друштвених плесова. Приказ плеса *Сиртаки.* Плесна композиција у 2/4 такту (припрема испитне композиције).

Петнаеста недеља. Уводни и припремни део часа уз музичку пратњу, студенти сами састављу вежбе које ће се изводити. Понављање научених друштвених плесова *Енглески валцер. Бечки валцер, Ча-ча-ча и Рокенрол.* Такмичење – "Најбољи плесни пар генерације".

2.2.1. Оцењивање и обавезе студената

Обавештења о свим обавезама студенти добијају на првом часу теоријске наставе и сваком следећем часу, на часовима практичних предавања и вежби, на огласној табли предмета испред кабинета наставника, на огласној табли одређене године на којој се предаје овај предмет и на званичном сајту Факултета спорта и физичког васпитања. Полагање испита се састоји из три дела:

1. Предиспитне обавезе (практичне и теоријске);
2. Практични испит;
3. Усмени испит.

Студенти су за полагање испита Теорија и методика плесова у потпуности припремљени унапред. Први час теорије је одвојен да се студенти упознају са предметом и начином реализације наставе и системом полагања који је јединствен на факултету и реализује се већ дуги низ година. Показао је изванредне резултате у проходности студената на испиту, а и у успешном прихватању свих потребних знања и њиховој реализацији у пракси. У табели 2. и табели 3. биће приказане *предиспитне и испитне* обавезе студената.

Табела 2. Предиспитне обавезе студената и бодовање

	Предиспитне обавезе	Бодови
1	Теоријски колоквијуми (T1 ; T2 ; T3)	15
2	Семинарски радови (C1 ; C2)	5
3	Самостално усмено излагање задате теме	3
4	Улазни колоквијум (вођење уводне и припремне фазе часа уз музичку пратњу)	5
5	Самостална композиција покрета и кретања у 4/4 такту	10
6	Народни плес Моравац (10 одабраних варијанти)	10
7	Успешно попуњен Практикум	5
Могуће освојити укупно бодова:		33 - 53

Табела 3. Испитне обавезе студената и бодовање

Практичан испит		бодови
1	Народни плесови	Максимално 10
2	Друштвени плесови	Максимално 10
3	Самостална плесна композиција у 2/4 такту	Максимално 10
Усмени испит		
	оцена 6	8
	оцена 7	10
	оцена 8	12
	оцена 9	13 - 14
	оцена 10	15 - 18
Могуће освојити укупно бодова:		25 - 48

Практичан део испита садржи неколико сегмената: полагање једног народног плеса од обрађених на практичној настави; једног друштвеног плеса од обрађених на практичној настави, компоновање и реализација самосталне плесне кореографије у 2/4 такту. *Практичне обавезе* се реализују у сали факултета. Термини су тако одређени да следе по завршетку одређеног блока практичне наставе и то у унапред договореном термину или касније, ако то дозвољавају услови одмах после практичног часа, а студенти се најаве пре часа.

Теоријски део испита се полаже усмено. Студенти одговарају на два питања. За усмени испит студенти припремају око 35% градива из уџбеника и за ту област на првом часу теорије добију списак од 26 питања од којих на испиту бирају 1 и то је **прво питање**. **Друго питање** на усменом испиту је везано искључиво за методски поступак учења неког основног елемента технике плесова или конкретног плеса (фигуре или варијанте - у зависности од врсте плеса). У питању су они елементи или плесови који су обрађивани на практичним предавањима и вежбама. Теоријски колоквијуми се полажу у амфитеатру где се одржава и теоријска настава. Сваки теоријски колоквијум садржи 10 питања. Одговори се вреднују са по једним бодом. За непотпун и непрецизан одговор могу добити и 1/2 предвиђеног бода. За позитивно урађен тест потребно је сакупити минимум 6 бодова од 10 могућих.

Оцењивање. Финалну оцену чини збир бодова који студенти сакупе током наставе полагањем одређених колоквијалних целина, самосталним теоријским излагањем одређене изабране теме, семинарским радовима, реализацијом практичних задатака и самосталним вођењем дела часа, самостално попуњеним практикумом и усменим испитом којим се одређује финална оцена студента.

2.3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ТЕОРИЈЕ И МЕТОДИКЕ РИТМИЧКЕ ГИМНАСТИКЕ

Предмет Теорија и методика ритмичке гимнастике спада у обавезне предмете студијског програма, основних академских студија и представља дисциплину коју карактерише веома разноврсна и богата техника, како вежби без, тако и вежби са различитим реквизитима (вијача, обруч, лопта, чуњеви и трака). Ову врсту гимнастике карактерише извођење вежби уз музику, што доприноси естетском обликовању покрета и кретања. Вежбе се изводе у складу са основним принципима извођења вежби у гимнастичким дисциплинама (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Московљевић и Добријевић (2018) дефинишу правилно држање тела, где се подразумева да замишљена линија, која пролази кроз пет главних зглобова дуж тела (глава, рамена, кук, колена и скочни зглоб), увек задржава вертикалну линију у односу на тло и од ње не одступа. Према ауторкама, *заузимање правилног положаја* подразумева:

1. Да је кичмени стуб увек усправан а глава у његовом продужетку са погледом унапред;
2. Рамена су спуштена, а руке поред тела;
3. Лопатице су позициониране уз грудни кош;
4. Стомачни и глутеални мишићи морају бити контраховани, како би се одржале правилне кривине кичменог стуба у границама нормалних вредности;
5. Ноге су опружене у зглобу кука и колена и тежина је равномерно распоређена.

Циљ предмета. У оквиру предмета теорија и методика ритмичке гимнастике, циљ је да се студентима, кроз теоријска и практична предавања, презентује одговарајући ниво знања и умења, како би иста, као вид телесног вежбања, реализовали у раду са школском децом (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Исходи предмета. У складу са циљем, очекивани исход предмета је да студент, стеченим знањима и умењима може компететно да иста стручно објасни, демонстрира и методски правилно пренесе школској деци свих узраста (Наставни програм Теорија и ритмичке гимнастике, 2014).

Садржај предмета. Теоријска настава се бави проблемима организације и начина одржавања наставе као и освешћивањем студената, будућих узора, генерацијама које долазе, бавећи се проблемом утицаја ритмичке гимнастике како на морфолошки тако и на моторички развој деце. Развој ритмичке гимнастике као средство у области васпитања и образовања; место и улога у систему физичког васпитања; удео у систему школских такмичења; начин оцењивања као и проблеми недостатка простора и реквизита, само су нека од питања која теже одговорима на теоријском делу часа ритмичке гимнастике. Теоријски садржај чине основни појмови и дефиниције, терминологија, основни принципи компоновања састава као и историјски развој ритмичке гимнастике у свету и код нас. *Практична настава* се односи на технику извођења и методiku учења вежби без реквизита, потом технику извођења и методiku учења вежби са вијачом, обручем, лоптом, чуњевима, приказ технике извођења и методике учења вежби са траком. Реквизити се међусобно разликују по облику, димензијама и материјалу од којег су изграђени, тако да

је и техника сваког од њих различита и разноврсна (Московљевић и Добријевић, 2018). Вежбе без реквизита се могу поделити на две основне групе: просте вежбе и сложене вежбе (Московљевић и Добријевић, 2018). У просте вежбе спадају: ходање и трчање, замаси и положаји на тлу. У сложене вежбе спадају: поскоци и скокови, равнотеже, окрети, таласи и полуакробатски елементи. Посебан акценат се ставља на практичан рад, који се односи на повезивање индивидуалног и групног састава коришћењем усвојених вежби (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Практична настава ритмичке гимнастике спада у обавезне предмете на факултету, а реализује се у четвртном семстру. Часови се одвијају у петнаест недеља у трајању од три часа недељно. Укупан број одрађених часова је око четрдесет и пет, без теоријске наставе.

Прва недеља. Обрада гимнастичког ходања и трчања, луковитих и кружних замаха у свим равнима (сагиталној, фронталној и хоризонталној), повезивање научених вежби у краће и дуже целине. Обрада једноставнијих поскока (дечији, галоп, суножни, предножењем и заножењем), асиметричних луковитих и кружних замаха и њихово повезивање у ритмичке целине (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Друга недеља. Примена вежби замаха у уводно-припремној фази часа. Обрада скокова-максице, мачији скок и морнарски скок. Обрада равнотежа. Повезивање научених вежби у краће ритмичке целине (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Трећа недеља. Обрада окрета и пируета. Обарада високо-далеког и јеленског скока. Повезивање познатих вежби у мешовите ритмичке комбинације. Учење обавезног састава без реквизита (први колоквијум) (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Четврта недеља. Терминолошко тумачење (самостално) састава без реквизита коришћењем одговарајућег текста. Увежбавање обавезног састава без реквизита уз музичку пратњу (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Пета недеља. Први део часа предвиђен је за први колоквијум који представља проверу усвојености обавезног састава без реквизита. Обрада технике рада са вијачом - усвојени поскоци и скокови мале амплитуде са обртањем вијаче унапред и уназад у зглобу шаке. Потом њихања и кружења вијачом у бочној и чеоној равни која се изводе у месту и кретању, а за крај часа повезивање усвојених вежби у кратке целине (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Шеста недеља. Предвиђена за повезивање претходно научених поскока и скокова са техником пролажења кроз вијачу-обртање вијаче унапред и уназад. Усвајање вежби њихања и кружења вијачом у свим равнима, бацање једног краја вијаче. Повезивање научених садржаја у ритмички састав (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Седма недеља. Терминолошко тумачење текста и увежбавање ритмичког састава са вијачом за други колоквијум (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Осма недеља. Провера усвојености састава са вијачом-други колоквијум. Усвајање технике рада са лоптом као што су бацања, хватања и котрљања по тлу и повезивање са претходно усвојеним вежбама без реквизита. Акцент је на повезивању појединачних вежби у краће ритмичке целине (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Девета недеља. Усвајање технике рада са лоптом као што су: ритмичка ударања, котрљања по телу и балансирања. Акцент је на повезивању са претходно усвојеним вежбама без реквизита. Повезивање појединачних вежби у краће ритмичке целине (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Десета недеља. Усвајање технике вежби са обручем. Основне технике су замаси, котрљања по тлу, бацања и хватања, вртење око тела. Акцент је на њиховом повезивању у краће ритмичке целине (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Једанаеста недеља. Усвајање технике пролажења и прелажења преко обруча, котрљање са повратном ротацијом, вртења обруча и њихово повезивање са усвојеним поскоцима, скоковима, плесним корацима, окретима и равнотежама (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Дванаеста недеља. Обрада технике рада са чуњевима (основне технике су луковити и кружни замаси у свим равнима, мали кругови, млинови, ударци и ниска избацивања) и њено повезивање са различитим облицима кретања у простору (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Тринаеста недеља. Паралелан рад са свим реквизитима где студент, према свом интересовању бира и тумачи вежбу за практичан део испита. Други део часа посвећен приказу технике рада са траком који се не оцењује (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Четрнаеста недеља. Паралелан рад са свим реквизитима где студенти увежбавају испитне задатке и уз консултацију са наставницима врше евентуалне корекције (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

Петнаеста недеља. Полагање ритмичког састава са одабраним реквизитом као практичан део испита (Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014).

2.3.1. Оцењивање и обавезе студената

Обавештење студената о њиховим обавезама у настави вршиће се објавама на огласној табли факултета као и усменим информацијама које ће добијати стално у току наставе. Додатне информације везане за самостално припремање појединих задатака, студенти ће добијати у консултацијама са наставником и сарадником у терминима предвиђеним за консултације. Полагање испита се састоји из три дела:

1. Предиспитне обавезе (практичне и теоријске);
2. Практични испит;
3. Усмени испит.

Теоријска и практична предавања се одвијају тако да студенте перманентно оспособљавају да самостално могу да реализују све испитне задатке и да њихово напредовање наставник може да прати у току наставе. Студенти су у обавези да похађају теоријска и практична предавања јер је структура предмета таква да су садржаји међусобно тесно повезани, тако да сваки изостанак представља проблем за успешну реализацију следећих *предиспитних и испитних* обавеза:

Предиспитне обаве студената:

1. Ритмички састав без реквизита;
2. Ритмички састав са вијачом;
3. Написан и практично реализован уводно-припремни део часа ритмичке гимнастике;
4. Теоријски колоквијум из *терминологије*.

Испитне обавезе студената:

1. Ритмички састав са реквизитом по избору који представља практичан део испита;
2. Тест из систематизације и технике извођења вежби у ритмичкој гимнастици;
3. Усмени испит из *методике* ритмичке гимнастике.

Практичан део испита се одржава у сали Факултета уз присуство наставника и сарадника. Постигнути резултат се јавно саопштава студенту, тако да он, уколико није задовољан може одмах да реагује, понови задак, стим што се испитни задак може само једном поновити. Када студент успешно положи све предиспитне и испитне обавезе из практичног дела, може да приступи теоријском делу испита.

Теоријски део испита се полаже писмено, у облику теста, у Амфитеатру Факултета уз присуство наставника и сарадника. Обухвата систематизацију и технику вежби у ритмичкој гимнастици. Након положеног теста студент може да приступи усменом делу испита из Теорије и методике ритмичке гимнастике.

Оцењивање. Студенти имају довољно времена да садржаје из практичног дела предмета унапред увежбају и дужни су да их на испиту што правилније изведу. На основу квалитета извођења и тачности вежбе, професор вреднује сваки задатак. Усмени део испита одвија се у виду разговора који професор и студент воде на задату тему, а кроз који професор може да процени знање студената из методике обучавања. У табели 4. приказани су бодови које студенти могу сакупити, и на основу њих се формира коначна оцена.

Табела 4. Бодови предиспитних и испитних обавеза

Оцена знања (максималан број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Број поена	Испитне обавезе	Број поена
Активност у току предавања	5	Писмени испит-тест	20
Практична настава	10	Усмени испит	10
Практични колоквијуми	30	Практичан део испита	10
Семинарски рад	5		
Теоријски колоквијум	10		

3. ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ РАДА

Прегледом доступне литературе из простора плесова и ритмичке гимнастике, као и анализе наставног плана и програма предмета Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичка гимнастика дефинисани су предмет и циљ рада. Сходно томе, **предмет** овог рада је постигнуће на пријемном испиту и успешност на предметима Плесови и Ритмичка гимнастика.

Циљ рада је утврдити корелацију између постигнућа студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту и њихове успешности на практичном испиту предмета Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике.

На основу предмета и циља рада дефинисани су следећи **задачи**:

1. Описати Тест за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту и начин вредновања постигнућа кандидата на овом тесту;
2. Описати наставни програм предмета Теорија и методика плесова и начин вредновања постигнућа студената на практичном делу испита;
3. Описати наставни програм предмета Теорија и методика плесова и начин вредновања постигнућа студената на практичном делу испита;
4. Описати наставни програм предмета Теорија и методика ритмичке гимнастике и начин вредновања постигнућа студената на практичном делу испита;
5. Сортирати податке о постигнућу на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту, као и предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике;
6. Применом одговарајућих статистичких података утврдити повезаност између оцена остварених у оквиру посматраних садржаја;
7. Извести закључке студије.

4. ХИПОТЕЗЕ РАДА

На основу предмета и циља истраживања дефинисано је пет хипотеза истраживања, и то следеће:

- X₁:** Повезаност између постигнућа на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност и успешности на предмету Теорија и методика плесова биће позитивна.
- X₂:** Повезаност између постигнућа на тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност и успешности на предмету Теорија и методика ритмичке гимнастике биће позитивна.
- X₃:** Постигнуће на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност биће различито у зависности од пола испитаника.
- X₄:** Постигнуће на предмету Теорија и методика плесова биће различито у зависности од пола испитаника.
- X₅:** Постигнуће на предмету Теорија и методика ритмичке гимнастике биће различито у зависности од пола испитаника.

5. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Ово истраживање представља трансверзалну студију у којој је анализирано постигнуће две генерације студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност на пријемном испиту, као и њихова успешност савладавања практичних садржаја на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике.

5.1. Узорак испитаника

Узорак испитаника чинили су студенти мушког и женског пола, који су полагали пријемни испит за упис у прву годину основних академских студија у школској 2016/17. и 2017/18. години, а који су положили испит из предмета Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике. Истраживањем је обухваћено укупно 319 студената и то 159 уписаних на ФСФВ школске 2016/17. и 160 уписаних 2017/18. године. Од укупног броја студената, 89 је женског, а 230 мушког пола.

5.2. Узорак варијабли

У овом истраживању анализирани су три варијабле Број поена (оцена) остварених на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност, Оцена остварена на практичном испиту на предмету Теорија и методика плесова и оцена остварена на практичном испиту на предмету Теорија и методика ритмичке гимнастике. Процену и доношење оцена вршили су наставници на горе поменути предметима, који су уједно и чланови комисије на пријемном испиту у оквиру Теста за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност. Процена постигнућа у тесту на пријемном испиту, као и успешност савладавања практичних садржаја на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике, вршена је према описаним процедурама у оквиру теоријског оквира рада (поглавље 2.1.)

5.3. Статистичка обрада података

Сви подаци обрађени су статистичким процедурама у програму SPSS 21 и Excel 2015. Из простора дескриптивне статистике, за све варијабле представљени су стандардни дескриптивни показатељи: средња вредност (Mean), стандардна девијација (SD), минимална (min), максимална вредност (max), медијана (med), опсег од 25 -75 перцентила (25-75 %). Нормалност дистрибуције резултата тестирана је *Shapiro-Wilk-* овим тестом (Табела 7). С обзиром да подаци коришћени у овој студији нису имали нормалну расподелу, за даљу обраду података коришћене су статистичке процедуре из простора непараметријске статистике. За тестирање повезаности међу варијаблима коришћен је *Spearman-ov* тест, док је тестирање разлика у оценама међу половима вршено *Mann-Whitney* тестом.

6. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

У складу са циљем и постављеним хипотезама истраживања анализирани су оцене студената које се односе на постигнуће на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност, као и успешност савладавања практичних садржаја на предметима Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике.

У табели 5. приказани су резултати тестирања нормалности расподеле резултата. Подаци о оценама нису имали нормалну расподелу, како унутар целокупног узорка, тако и када се посматрају по субузorcима подељеним према полу. С тим у вези, за даљу обраду података коришћене су статистичке процедуре из простора непараметријске статистике.

Табел 5. Нормалност расподеле резултата (Shapiro-Wilk)

Варијабле	Укупан узорак			Мушкарци			Девојке		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Пријемни	0.959	171	0.000	0.963	111	0.003	0.920	60	0.001
ТиМ плесова	0.968	171	0.001	0.975	111	0.038	0.908	60	0.000
ТиМ РГ	0.964	171	0.000	0.979	111	0.042	0.936	60	0.004

Легенда: ТиМ плесова – Теорија и методика плесова; ТиМ РГ – Теорија и методика ритмичке гимнастике; Statistic-вредност тест статистике; df – диференцијал; Sig- значајност

На основу резултата приказаних у табели 6. може се уочити да је просечна оцена укупног узорка највећа на практичном испиту из предмета Теорија и методика плесова (8,23), затим на предмету Теорија и методика ритмичке гимнастике (8,13), а најнижа на пријемном испиту (7,65). Девојке су у оквиру свих посматраних садржаја показале већу успешност у односу на мушкарце. Такође се уочава мала разлика у оценама код девојака између плесова и РГ. Максимална оцена у оквиру предмета Теорија и методика ритмичке гимнастике је 10, док је она у оквиру осталих садржаја мања. Свакако, требало би имати у виду да је опсег могуће оцене на пријемном испиту од 0 до 10, док је на предметима ТиМ плесова и ТиМ РГ од 6 до 10, јер се ниже оцене сматрају недовољним за полагање испита.

Табела 6. Дескриптивни показатељи успешности у савладавању посматраних садржаја

Узорак испитаника	Варијабле	Mean \pm SD	Median (25-75%)	Min-Max
Укупан узорак	Пријемни испит	7,65 \pm 1,21	7,80 (7,0-8,5)	2,5 - 9,8
	ТиМ Плесова	8,23 \pm 1,01	8,36 (7,4-9,1)	6,0 - 9,9
	ТиМ РГ	8,13 \pm 1,04	8,00 (7,3-8,8)	6,0 - 10,0
Мушкарци	Пријемни испит	7,50 \pm 1,18	7,66 (6,9-8,3)	3,6 - 9,8
	ТиМ Плесова	7,93 \pm 0,98	7,90 (7,3-8,7)	6,0 - 9,8
	ТиМ РГ	7,86 \pm 0,95	7,83 (7,0-8,5)	6,0 - 10,0
Девојке	Пријемни испит	8,05 \pm 1,22	8,23 (7,5-8,8)	2,5 - 9,8
	ТиМ Плесова	8,79 \pm 0,84	8,90 (8,3-9,6)	6,8 - 9,9
	ТиМ РГ	8,74 \pm 0,98	8,67 (7,8-9,8)	6,7 - 10,0

Легенда: Mean- просечна вредност; SD – стандардна девијација; Median – медијана; Min – минимална вредност; Max – максимална вредност

Повезаност између оцена остварених на пријемном испиту и оцена из предмета ТиМ плесова и ТиМ ритмичке гимнастике приказана је у Табели 7. Посматрајући укупан узорак, коефицијенти повезаности између оцене на пријемном испиту и оцена из предмета ТиМ плесова и ТиМ РГ је умерена (0,354 и 0,421, респективно). Ови налази су делом у сагласности са претходном студијом која је анализирала повезаност оцене на пријемном испиту и оцене из предмета ТиМ ритмичке гимнастике, у једној генерацији студената, без обзира на пол (Московљевић и Орлић, 2012). Ова студија је показала да је овај тест добар предиктор успешности кандидата у савладавању програмских садржаја ТиМ РГ. Међутим, повезаност између оцене са пријемног испита и оцене из предмета ТиМ Плесова до сада није разматрана, као ни анализа ових корелација у зависности од пола.

У субузорку мушкараца повезаност између постигнућа на пријемном испиту и у оквиру ТиМ плесова је мала (0,244), док је незнатно већа када је у питању повезаност са оценом из ТиМ Ритмичке гимнастике (0,305). У субузорку девојака, повезаност између успешности у савладавању ових садржаја је значајно већа за оба предмета, а посебно када се посматра повезаност оцене на пријемном испиту и оцене из ТиМ ритмичке гимнастике (0,627).

Табела 7. Повезаност између постигнућа у оквиру различитих садржаја

	Укупан узорак	Мушкарци	Девојке
Пријемни - ТиМ плесова	0.354*	0.244*	0.383*
Пријемни - ТиМ РГ	0.421*	0.305*	0.627*
ТиМ плесова - ТиМ РГ	0.644*	0.593*	0.541*

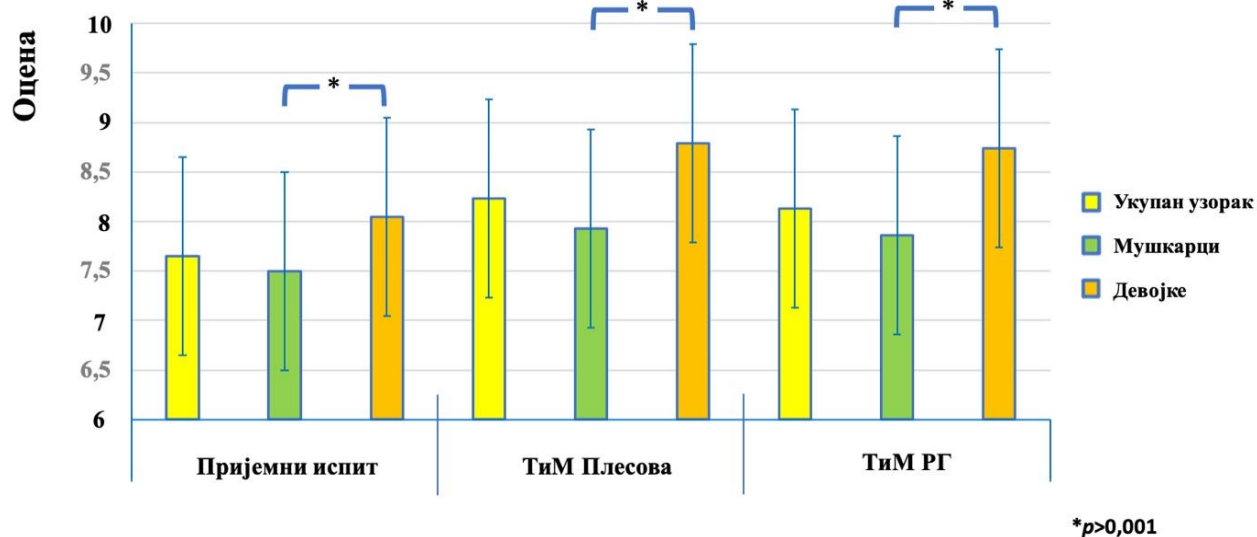
* $p > 0.01$

Анализом је обухваћена и повезаност оцена између предмета ТиМ плесова и ТиМ РГ. Коефицијент повезаности између ова два предмета је велики када се посматра целокупан узорак (0.644), док је посматрајући према полу он код мушкараца нешто већи (0,593) у поређењу са субузорком девојака (0,541). С обзиром да оба предмета припадају групи естетских спортова, ове предмете повезује музика, естетска обликованост кретних структура, одређени захтеви у извођењу, тачност, прецизност, висок ниво координације и слично (Московљевић и Добријевић, 2018; Јоцић, 2009). Међутим, садржаји ових предмета се битно разликују и на њихово савладавање и успешност у извођењу могу утицати различити чиниоци. Чак и када су у питању исти чиниоци, у процени успешности они могу имати различит удео у оцени код ова два предмета.

На *графикону 1*. приказани су резултати према полу у сва три посматрана садржаја, као и значајност разлика у успешности савладавања ових садржаја између полова. Анализа је показала да су девојке постизале боље резултате у односу на мушкарце у савладавању свих посматраних садржаја, тј. да имају значајно више оцене од мушкараца. Нека од ранијих истраживања у простору ритмичке гимнастике показала су да су студенткиње доминантне у извођењу технике елемената телом, док су студенти имали предност у извођењу елемената са реквизитима (Воžанић, & Милетић, 2011). Друге студије (Московљевић и Орлић, 2012; Московљевић, 2013) показале су да се испитаници женског и мушког пола не разликују по својим постигнућима на тесту за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност, као ни у погледу нивоа успешности усвајања програмских садржаја ритмичке гимнастике. Узорак испитаника у овом истраживању управо су чинили студенти Факултета спорта и физичког васпитања. Такође, требало би додати да су у том периоду и студенткиње и студенти имали позитиван став према ритмичкој гимнастици, али да су код мушког пола они били нешто умеренијег интензитета у односу на испитанике женског пола (Московљевић и Орлић, 2012). У оквиру ове спортске гране ово је донекле и

очекивано, с обзиром да је ритмичка гимнастика до скоро била декларисана као спортска грана карактеристична за жене (Di Cagno et al, 2009).

Разлике између полова у успешности савладавања садржаја

Графикон 1. Разлике између девојака и мушкараца у успешности савладавања различитих садржаја

Резултати ове студије јасно указују да се у погледу сегмента који се тиче теста за процену осећаја за ритам, покрет и музикалност и ТиМ ритмичке гимнастике нешто променило, док за садржаје у сегменту ТиМ плесова не постоје подаци на основу којих би могли полемисати. Поставља се велико питање шта се то променило у настави и животу студената у периоду од свега пет година, с обзиром да је у питању исти факултет, да су услови студирања свакако унапређени у смислу доступности потребних наставних материјала, могућности за усавршавање, као и да су тенденције ка изједначавању полова присутне у свим аспектима људског друштва.

Поред анализа које су извршене у складу са постављеним циљем и хипотезама истраживања, интересантно је поменути још неке дескриптивне показатеље, који су на основу постојећих података одређени. Од укупног броја уписаних студената у две посматране генерације, 72% су мушкарци, док је 28% девојака. Испите из предмета ТиМ ритмичке гимнастике и ТиМ плесова није положило укупно 72 студента, од којих је 59 мушкараца (82 %) и 13 девојака (18 %). Посматрано према предметима ТиМ ритмичке

гимнастике није положило 76 студената, и то 63 мушкараца (83 %) и 13 девојака (17 %), док ТиМ плесова није положило 144 студената, од чега 116 мушкараца (80 %) и 28 девојака (20 %). Свакако би требало нагласити да студенти слушају ТиМ ритмичке гимнастике на другој години студија, док ТиМ плесова слушају на трећој години.

7. ЗАКЉУЧАК

Ово истраживање спроведено је у циљу утврђивања повезаности између постигнућа студената на Тесту за процену осећаја за ритам, покрет и процену музикалности на пријемном испиту и њихове успешности на практичном испиту предмета Теорија и методика плесова и Теорија и методика ритмичке гимнастике.

На основу резултата и дискусије могу се извести следећи закључци:

- Између оцене на Тесту за процену осећаја за ритам и покрет и процену музикалности и оцена из предмета ТиМ плесова и ТиМ РГ, повезаност је умерена. Предиктивност теста са пријемног испита је нешто већа код студенткиња, посебно када је у питању предмет ТиМ ритмичке гимнастике. Овим налазима су потврђене хипотезе 1, 2.
- У оквиру посматраних садржаја, успешност испитаника је различита у зависности од пола. Девојке су у свим садржајима показале виши степен постигнућа у односу на мушкарце. Овим налазима су потврђене хипотезе 3, 4 и 5.

У циљу утврђивања предиктивности тестова са пријемног испита на успешност у савладавању различитих програмских садржаја предвиђених студијским програмима ФСФВ, требало би слична истраживања спровести и у оквиру других предмета. Такође, будућа истраживања требало би да обухвате више генерација студената, како би се могао утврдити тренд промена кроз дужи временски период, што би омогућило одговарајуће прилагођавање тестова потребама актуелних студијских програма.

8. ЛИТЕРАТУРА

Вујаклија, М. (1980). *Лексикон страних речи и израза*. Београд: Просвета, треће издање.

Gvozdrenović, S. (2011). *Predmet i konstituisanje sociologije obrazovanja*. Nikšić: Filozofski fakultet.

Božanić, A., & Miletić, Đ. (2011). Differences between the sexes in technical mastery of rhythmic gymnastics. *Journal of Sports Sciences*, 29(4), 337.

Di Cagno, A., Baldari, C., Battaglia, C., Mon-teiro, M. D., Pappalardo, A., Piazza, M., & Guidetti, L. (2009). Factors influencing performance of competitive and amateur rhythmic gymnastics – Gender differences. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 12, 411-416.

Jocić, D. (2009). *Teorija i metodika plesova*. Beograd: Univerzitet u Beogradu – Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.

Moskovljević, L., & Orlić, A. (2012). Relacije između sposobnosti i stavova studenata i uspešnosti u ritmičkoj gimnastici - polne specifičnosti. *Fizička kultura*, 66(2), 129-137.

Moskovljević, L. (2013). *Faktori uspešnosti usvajanja programskih sadržaja ritmičke gimnastike kod osoba različitog pola* (Neobjavljena doktorska disertacija). Beograd: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.

Mandarić, S. (2007). Primena kreativnog plesa u nastavi fizičkog i zdravstvenog vaspitanja. *Inovacije u nastavi*, (20), 107-113.

Московљевић, Л., и Добријевић, С. (2018). *Теорија и методика ритмичке гимнастике*. Београд: Факултет спорта и физичког васпитања, ИСБН 978-86-89773-36-1.

Мандарић, С. (2007). Примена креативног плеса у настави физичког и здравственог васпитања. *Иновације у настави*, (20), 107-113.

Наставни програм Теорија и методика плесова, 2014.

Наставни програм Теорија и методика ритмичке гимнастике, 2014.

Информатор 2022. Универзитет у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања. http://www.dif.bg.ac.rs/mat/upis/informator_2023-24.pdf.